

משנה שלובה

המשניות הנלמדות השבוע (לפי הלוח היומי) עם רע"ב משולב

כח חשון – ה כסלו, יבמות פ"ה מ"ב – פ"ז מ"ג

יבמות פרק ה

ב

ביצד לאו אפלטא קאי אלא מלתא באנפי נפשה, ואיבם אהד ויבמה אחת קאי. והכי קאמר, כיצד דין יבם אהד ויבמה אחת, עשה מאמר ביבמתו, ונתן לה גט, צריכה הימנו חליצה ואם רצה לכנס לא יכנס, דכיון דהתחיל בגרושין קימא עליה בלא יבנה. עשה מאמר וחליצה, צריכה הימנו גט וחליצה אפקעתא לזקה, וגט בעי לאפקועי קדושין דיליה, וחליצה לא מפקעא קדושין. עשה מאמר ובעל, הרי זו כמצותה:

ג

נתן גט ועשה מאמר, צריכה גט וחליצה דגט דחי קצת ושיר קצת, ומאמר קני שירא דגט, הלכך צריכה גט למאמרו וחליצה לזקתו.

נתן גט ובעל אסור לקימה, שמשעה שנתן גט קימא עליה בלא יבנה, צריכה גט וחליצה וצריכה גט לביאתו וחליצה לזקתו.

נתן גט וחליץ, אין אחר חליצה כלום הא מתניתין רבי עקיבא היא דאמר אין קדושין תופסין בחיבי לאוין. ואינה הלכה, אלא הלכה פסוקים, שאומרים יש אחר חליצה כלום, ואם קדשה אחר חליצה צריכה הימנו גט. חליץ ועשה מאמר, נתן גט, ובעל, או בעל ועשה מאמר, נתן גט וחליץ, אין אחר חליצה כלום.

אחת יבמה אחת ליבם אחד, ואחת שתי יבמות ליבם אחד שוין הן שיש אחר גט ראשון או אחר מאמר ראשון כלום ואין אחר ביאה שבתחלה כלום ואין אחר חליצה כלום:

ד

ביצד. עשה מאמר בזו ומאמר בזו, צריכות שני גטין לשתי יבמות. כרבנן דיש מאמר אחר מאמר וחליצה לאחת מהן, ופוטרת צרתה. מאמר בזו וגט בזו של אחרונה את הראשונה, דקם ליה בלא יבנה, צריכה גט וחליצה וצריכה גט למאמרו וחליצה לזקתו.

מאמר בזו ובעל את זה, צריכות שני גטין זה גט למאמרו וזה גט לביאתו וחליצה לאחת מהן ופוטרת צרתה. מאמר בזו וחליץ לזו, הראשונה צריכה גט. גט לזו וגט לזו, צריכות הימנו חליצה.

גט לזו ובעל את זה, צריכה גט וחליצה ואסור לקימה, דקם עליה בלא יבנה משום גט ראשון, ובגט לחודא לא נפקה בעלת ביאה, דביאה פסולה היא. גט לזו ומאמר בזו, צריכה גט וחליצה. גט לזו וחליץ לזו, אין אחר חליצה כלום ואי הדר מקדש לה או לצרתה לא תפסי בה קדושין, כרבי עקיבא דאמר אין קדושין תופסין בחיבי לאוין. ואינה הלכה:

ה

חליץ וחליץ, או חליץ ועשה מאמר, נתן גט ובעל, או בעל ובעל, או בעל ועשה מאמר, נתן גט וחליץ,

חלץ וחלץ. מתר בקרובות שניה, שאין אחר חליצה ראשונה שום זקת יבמין, וחליצה בתריתא לאו כלום היא, ואפלו לכהנה אינה פסולה. וכן חלץ לזו ומאמר לזו, וכן נתן גט לזו אחר החליצה של זה, או אם בעל לזו אחר החליצה של זה, אין מעשה האחרון כלום. או אם בעל תחלה וסזר ובעל לשניה, או בעל תחלה ועשה מאמר בשניה, או נתן גט לשניה או חלץ לשניה, אין אחר ביאה כלום, ומעשה אחרון לא חשיב ומתר בקרובות השניה,

אין אחר חליצה כלום ארישא קאי. ואסיפא צריך למימר אין אחר ביאה כלום, בין יבם אחד לשתי יבמות, בין שני יבמין ליבמה אחת:

ו

חֲלִין וְעֵשָׂה מֵאִמֶּר, נִתֵּן גַּט וּבָעַל אֵיבִים אֶחָד וַיְבַמֶּה אֶת קַאִי. וְאִם עַל גַּב דְּתַנָּא לְעִיל, הִדֵּר תַּנְיָא הֵכָּא מִשּׁוּם סִיפָא דְבַעֵי לְאֶפְלוּגֵי בֵּין בִּיאָה לְחִלְצָה, דְּחִלְצָה בֵּין בְּתַחֲלָה בֵּין בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוּף אִין אַחֲרֵיהּ כְּלוּם, וְהַבִּיאָה דְּקָא בְּזִמְנָא שֶׁהִיא בְּתַחֲלָה. וְלֹא שְׂמוּעִין נִמְי פְּלַגְתָּא דְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבְנָן, אִוּ בָּעַל וְעֵשָׂה מֵאִמֶּר, וְנִתֵּן גַּט וְחֲלִין, אִין אַחֲרֵי חֲלִיצָה כְּלוּם, בֵּין בְּתַחֲלָה, בֵּין בְּאַמְצַע, כְּגוֹן גַּט לְזוּ וְחֲלִץ לְזוּ וְחָזַר וְעֵשָׂה בֵּה מֵאִמֶּר אִוּ בְּבַעֲלַת הַגֵּט, לֹא מִהֵנִי הַמֵּאִמֶּר וְלֹא בְּעֵינֵי גַּט לְמֵאִמֶּר, בֵּין בְּסוּף אַחֲרֵי מֵאִמֶּר וְגַט חֲלִץ. וְהַבְּעִילָה, בְּזִמְנָא שֶׁהִיא בְּתַחֲלָה, אִין אַחֲרֵיהּ כְּלוּם וְחִלְצָה גְמוּרָה הִיא, וְאִי הִדֵּר וְעֵבִיד מֵאִמֶּר לֹא בְּעֵינֵי גַּט, מִשּׁוּם דְּחִלְצָה גְרוּשִׁין גְּמוּרִים נִיְהוּ, וְאִם עַל גַּב דְּהִיא חֲלִיצָה פְּסוּלָה.

בְּאַמְצַע הַבִּיאָה פְּאֻמְלַע. כְּגוֹן גַּט לְזוּ וְבַעַל לְזוּ וְחָזַר וְעֵשָׂה מֵאִמֶּר בְּשִׁלִּישִׁית, אִסוּר בְּקִרְבּוּבִיתִיהּ וּבְסוּף גַּט לְזוּ וּמֵאִמֶּר לְזוּ וְחָזַר וּבֵא (עֲלִיהּ) עַל [הַאֲחִתָּהּ], יֵשׁ אַחֲרֵיהּ כְּלוּם יֵשׁ אַחֲרֵי בִיאָה זֹאת יְבִמִין, וְכִי מִפִּיק לֵה בְּעֵי חֲלִיצָה וְלֹא סִגִי לֵה בְּגֵט.

רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר, אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה, בֵּין בְּתַחֲלָה, בֵּין בְּאַמְצַע, בֵּין בְּסוּף, אִין אַחֲרֵיהּ כְּלוּם וְנִפְקָא בְּגֵט בְּלֹא חֲלִיצָה. וְאִי הִדֵּר וְקִדַּשׁ לֹא יִדְרֵךְ אַחֲרֵי בִיאָה אִין בְּמַעֲשֵׂיו כְּלוּם:

פּרָקוּ

א

הַבָּא עַל יְבָמָתוֹ, בֵּין בְּשׁוּגְגָא שׁוּגְגָא. כְּסָבוֹר אִשָּׁה אַחֲרַת הִיא, בֵּין בְּמִזִּיד לְשֵׁם זְנוּת וְלֹא לְמִצּוֹת יְבוּם, בֵּין בְּאַנְסָא, בֵּין בְּרִצּוֹן, אֶפְלוּ הוּא שׁוּגְגָא וְהִיא מְזִידָה לֹא מִבְּעֵינֵי הִיא כְּדִהִיא מִפְּנֵי הַמְּצוּהָ, אֲלֵא אֶפְלוּ הִיא כְּדִתְרִינָהּ לֹא מִכּוֹנֵי לְמִצּוּהָ, כְּגוֹן שֶׁהוּא מִכּוֹן לְאִשָּׁה אַחֲרַת וְהִיא נִתְּקוּנָה לְשֵׁם זְנוּת, קִנְיָה, דְּאִמֶּר קָרָא (דְּבָרִים כה) יְבַמֶּה יְבֵא עֲלֶיהָ, מִכָּל מְקוֹם, הוּא מְזִיד וְהִיא שׁוּגְגָתָה, הוּא אָנוּס וְהִיא לֹא אָנוּסָהּ, הִיא אָנוּסָהּ וְהוּא לֹא אָנוּס, אַחַד הַמְּעָרָה שֶׁלֹּא גָמַר בִּיאָתוֹ אֲלֵא הַכְּנִיס עֲטָרָה בְּלִבָּד. וְכַפִּישׁ עֲטָרָה בְּלֹא הַכְּנִסָה קִרְוָה נְשִׁיקָה וְאַחַד הַגּוֹמֵר, קִנְיָה וְזָכָה בְּנִחְלָה, וְיִצְאָתָה בְּגֵט אִם בָּא לְהוֹצִיאָהּ, וְלֹא חֲלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה בֵּין בִּיאָה כְּדָרְכָה לְבִיאָה שֶׁלֹּא כְּדָרְכָה, דְּכִתִּיב (וַיִּקְרָא כ) מִשְׁכַּבִּי אִשָּׁה, מִגִּיד הַכְּתוּב שֶׁשְׂתֵי מִשְׁכַּבֹּת יֵשׁ בְּאִשָּׁה:

ב

וְכֵן הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבְּתוֹרָה בְּאַחַת מִכָּל הַבִּיאוֹת הַאֵלוֹ, אִוּ פְּסוּלוֹת, כְּגוֹן אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחֲלִיצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט, מִמְּזוּרָת וְנִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל, בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזוּר וְלִנְתִין, פְּסֵל. וְלֹא חֲלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

אִוּ עַל הַפְּסוּלוֹת כְּגוֹן חֲלָמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל וְכוּ'. פְּסוּלָה לְכַהֵן מִשּׁוּם זִנְהָ. וְאִם עַל פִּי שְׂאֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמָר מִתְּרַת לְבַעֲלָהּ, פְּסוּלָה הִיא לְכַהֵן. וְגִרּוּשָׁה נִמְי, אִי בֵּת כֶּהֱן הִיא מִפְּסוּלָה בְּהָרָה בִּיאָה מִתְּרומָה דְּבִי נִשְׂא.

מִמְזוּרָת וְנִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל. לֹא אֶפְסוּלָה לְכַהֵן קַאִי, דְּהֵא פְּסוּלָה וְקִימָא, אֲלֵא לְעַנְן הָעֲרָאָה נִקֵּט לִיהּ, לְמַלְקֵי עֲלֵה בְּהַעֲרָאָה כְּגַמֵּר בִּיאָה.

ג

אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחֲלִיצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט, מִן הָאֲרוּסִין לֹא יֵאָכְלוּ בְּתִרּוּמָה מִפְּנֵי שֶׁנִּתְּקַדְּשָׁה קִדּוּשֵׁי עֲבָרָה נִפְסָלָה מִתְּרומָה דְּבִית אֲבִיהֶם אִם בֵּת כֶּהֱן הִיא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׂמַעוֹן מְכַשִּׁירִין עַד שֶׁתְּבַעַל וְתַעֲשֶׂה חֲלָלָה, שְׂנֵאמֶר (וַיִּקְרָא כא) וְלֹא יִחַלֵּל, שְׁנֵי חֲלוּלִין, אֶחָד לֵה וְאֶחָד לְזָרָעָה. וְלִית הַלְּכָתָא כּוֹתִיב, אֲלֵא אִם מִן הָאֲרוּסִין לֹא יֵאָכְלוּ בְּתִרּוּמָה. נִתְּאָרְמְלוּ אִוּ נִתְּגַרְשׁוּ מִן הַפְּהִינִים הַלְלוּ, מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת דְּשִׁינְיָה חֲלָלָה בְּבִיאָתוֹ, מִן הָאֲרוּסִין בְּשִׁרּוֹת דְּאֶפְלוּ תַנָּא קָמָא לֹא פֵסֵל מִן הָאֲרוּסִין אֲלֵא בְּסִיְהוֹן, שֶׁהִיא מִשְׁתַּמְרַת לְבִיאָה פְּסוּלָה, אֲבָל מִתּוֹ לֹא:

ד

כַּהֵן גְּדוֹל לֹא יֵשׂא אֶלְמָנָה, בֵּין אֶלְמָנָה מִן הָאֲרוּסִין, בֵּין אֶלְמָנָה מִן הַנְּשׂוּאִין, וְלֹא יֵשׂא אֶת הַבּוֹגֵרָת דְּכִתִּיב (שם) וְהוּא אִשָּׁה בְּתוּלִיָּה יִקַּח, פֵּרֵט לְבוֹגֵרָת שְׁכָלוּ בְּתוּלִיָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׂמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֵרָת וְלִית הַלְּכָתָא כּוֹתִיב. לֹא יֵשׂא אֶת מִכַּת עֵץ. אֲרַס אֶת הָאֶלְמָנָה, וְנִתְּמַנָּה לְהִיּוֹת כַּהֵן גְּדוֹל, יְכַנְס. וְעֵשָׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גְּמְלָא שְׁקִדְּשׁ אֶת מְרִתָּא בֵּת בִּיתוֹס,

ומנהו המלך להיות כהן גדול, וכנסה. שומרת יבם שנפלה לפני כהן הדיוט, ונתמנה להיות כהן גדול, אף על פי שעשה בה מאמר, הרי זה לא יכנס. כהן גדול שמת אחיו, חולץ ולא מיבם:

ה

כהן הדיוט לא ישא אילוניתי, אלא אם בן יש לו אשה ובנים. רבי יהודה אומר, אף על פי שיש לו אשה ובנים, לא ישא אילוניתי, שהיא זונה האמורה בתורה.

כחו הדיוט לא ישא אילוניתי וכו'. והוא הדין לישראל. ולא נקט כהן אלא משום פלגתא דרבי יהודה דאמר דכהן אפילו יש לו אשה ובנים לא ישא אילוניתי, מה שאין כן בישראל. ואין הלכה כרבי יהודה.

וחכמים אומרים, אין זונה אלא גיורת ומשחררת ושנבעלה בעילת זנות כגון חבי לאוין או חבי עשה, וכל שכן חבי קריתות ומיתות בית דין. אבל הבא על הפנויה לא עשאה זונה:

ו

לא יבטל אדם מפריה ורביה, אלא אם בן יש לו בנים. בית שמאי אומרים, שני זכרים דילפינן ממשא שפרש מן האשה לאחר שנולדו לו שני זכרים. ובית הלל אומרים, זכר ונקבה, שנאמר, (בראשית ה) זכר ונקבה בראם וממשה אין ראיה, שעל פי הדבור עשה. נשא אשה, ושהה עמה עשר שנים, ולא ילדה, אינו רשאי לבטל דאשכחן באברהם, לאחר ששהה עשר שנים עם שרה ולא ילדה נשא הגר. ימים שישב עמה בחוצה לארץ לא עלו מן המגן, דדלמא ישיבת חוץ לארץ גרמה. וכל הימים שהאיש או האשה חולים או חבושים בבית האסורים וכיוצא בזה מדברים שמונעים התשמיש, אין עולין למגן עשר שנים.

גרשה, מתרת לנשא לאחר דשמא לאו מנה הוי אלא מניה. וכשהוא מגרשה נתן לה כתובה אם טוענת דמניה הוא שאינו יורה כחץ, ומטילין חרם עליה אם יודעת שהוא יורה כחץ וטוענת עליו טענת שקר. ורשאי השני לשהות עמה עשר שנים. ואם הפילה, מונה משעיה שהפילה. האיש מצוה על פריה ורביה, אבל לא האשה דכתיב (בראשית א) פרו ורבו וגו' וכבשה, וכבשה כתיב חסר וי"ו, האיש שדרכו לכבש את האשה הוא מצוה על פריה ורביה. רבי יוחנן בן ברוקא אומר, על שניהם הוא אומר (בראשית א), ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ולית הלכתא כותיה:

פרק ז

א

אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, הכניסה לו עבדי מלוג* ועבדי צאן ברזל, עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה לפי שהן שלה והיא חללה, עבדי צאן ברזל יאכלו. ואלו הן עבדי מלוג, אם מתו, מתו לה, ואם הותירו, הותירו לה. אף על פי שהיא חייב במזונות, הרי אלו לא יאכלו בתרומה. ואלו הן עבדי צאן ברזל, אם מתו, מתו לו, ואם הותירו, הותירו לו. הואיל והוא חייב באחריות, הרי אלו יאכלו בתרומה:

עבדי מלוג. מה שהאשה משירת לעצמה ואינה כותבת בכתבה, נקראים נכסי מלוג, שהבעל מולג אותם נכסים כמליגת התרנגולים, מפני שהוא אוכל פרות אותם נכסים, ואם פחתו פחתו לה ואם הותירו הותירו לה. ונכסי צאן ברזל הם הנכסים שהכניסה לו ומה שהוסיף הוא לה וכתבו בכתבה סך הכל קבל עליו פלוני כר וקר בכתבה. ולקר נקראים צאן ברזל, שהקרו קים כברזל, שאם מתו זלן, חייב הבעל לשלם. ולפי שהיו רגילים לשום הצאן בשומת קר וקר, והיה הרועה חייב באחריותו כפי השומא אפילו אם מתו כל הצאן, לקר נקראו הנכסים שהבעל מקבל עליו אחריותו נכסי צאן ברזל.

ב

בת ישראל שנסת לכהן וכהניסה לו עבדים, בין עבדי מלוג, בין עבדי צאן ברזל, הרי אלו יאכלו בתרומה.

פת ישאל שנשאלת לכהן. אפלו עבדי מלוג יאכלו, משום דהוי קנן כהן שקנה קנן, כלומר האשה שהיא קנינו של כהן קנתה אלו העבדים, וכתיב (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קנין כספו, שאין תלמוד לומר קנן כספו, אלא למדרש הכי, וכהן כי יקנה קנן כספו נפש, שעבדו של כהן קנה נפש, הוא יאכל בו.

ובת כהן שנסת לישראל, והכניסה לו, בין עבדי מלוג, בין עבדי צאן ברזל, הרי אלו לא יאכלו בתרומה:

בת ישראל שנסת לכהן, ומת, והניחה מעברת אף על פי שיש לה בנים ממנו והיא אוכלת בתרומה, לא יאכלו עבדיה עבדי צאן ברזל בתרומה, מפני חלקו של עבר לפי שהן (העבדי צאן ברזל) של ירשין ויש לעבר חלק בהן. ואין לעבר כח להאכילם בתרומה, אי משום דקסבר עבר במעי זרה זר הוא, אי משום דקסבר ילוד מאכיל, שאינו ילוד אינו מאכיל, דכתיב (ויקרא כב) ויליד ביתו הם יאכלו, וקרי ביה הם יאכילו, שהעבר פוסל אם בת פהו לישראל היא והניחה מעברת ואין לה בן אחר, פוסלה מלשוב לבית אביה ואינו מאכיל שאם היתה בת ישראל לכהן והניחה מעברת אין בעבר כח להאכילה, והוא הדין לעבדיו, דברי רבי יוסי.

אמר לו, מאחר שהעדת לנו על בת ישראל לכהן, אף בת פהו לכהן, ומת, והניחה מעברת, לא יאכלו עבדיה בתרומה, מפני חלקו של עבר כיון דאמרת שאינו ילוד אינו מאכיל, אף בת פהו לכהן אין העבדים אוכלים בתרומה מפני חלקו של עבר. שהרי עבדיו הן ואינו אוכלין אלא בשבילו, והוא אין בו כח להאכיל. ואין הלכה כרבי יוסי:

ניתן להשיג את הגליון במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו', וכן במייל -

2711526@GMAIL.COM

את כללי העריכה ניתן לראות במבוא לגליון 1 - פסח תשפ"ג

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה

כמו"כ ניתן להשיג את הגליון 'חומש רשי' משולבי

כל הזכויות שמורות. © ניתן להעתיק ולהפיץ ללא כוונת רווח.